

ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਦਫਤਰ

ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਵੱਲੋਂ ਦਸ਼ਾਮਾਹ ਸੌਂਦਰਯ ਲਹਰੀ ਪਾਰਾਇਣਉਤਸਵ ਮਹਾਸਮਰਪਾਨੇ (Dashamah Soundarya Lahari Parayanotsava Mahasamarpane), ਬੰਗਲੁਰੂ ਵਿਖੇ ਕੀਤੇ ਸੰਬੋਧਨ ਦਾ ਮੂਲ-ਪਾਠ

Posted On: 29 OCT 2017 6:21PM by PIB Chandigarh

English rendering of PM's address at Dashamah Soundarya Lahari Parayanotsava Mahasamarpane in Bengaluru

ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਵੱਲੋਂ ਦਸ਼ਾਮਾਹ ਸੌਂਦਰਯ ਲਹਰੀ ਪਾਰਾਇਣਉਤਸਵ ਮਹਾਸਮਰਪਾਨੇ (Dashamah Soundarya Lahari Parayanotsava Mahasamarpane), ਬੰਗਲੁਰੂ ਵਿਖੇ ਕੀਤੇ ਸੰਬੋਧਨ ਦਾ ਮੂਲ-ਪਾਠ

ਵੇਦਾਂਤ ਭਾਰਤੀ ਨਾਲ ਜੁੜੇ ਹੋਰ ਸਾਰੇ ਸੀਨੀਅਰ ਮਹਾਨੁਭਵ, ਦੇਵੀਓ ਅਤੇ ਸੱਜਣੋਂ,

ਪੁਰਾਣੀ ਮਾਨਤਾ ਹੈ ਕਿ ਜਦੋਂ ਇੱਕ ਵੀ ਥਾਂ 'ਤੇ, ਇੱਕ ਹੀ ਸੁਰ ਵਿੱਚ ਇਕਜੁੱਟ ਹੋ ਕੇ ਮੰਤਰ ਦਾ ਜਾਪ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ ਤਾਂ ਉਸ ਥਾਂ ਉਰਜਾ ਦਾ ਅਜਿਹਾ ਚੱਕਰ ਨਿਰਮਤ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਜੋ ਮਨ-ਮੰਦਰ, ਸਰੀਰ, ਆਤਮਾ ਸਾਰਿਆਂ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਮੰਡਲ ਵਿੱਚ ਲੈ ਲੈਂਦਾ ਹੈ। ਨਾਦ-ਬ੍ਰਹਮ ਦੀ ਕਲਪਨਾ ਸਾਡੇ ਇੱਥੇ ਉਸੀ ਸੰਦਰਭ ਵਿੱਚ ਸਵੀਕਾਰ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ। ਆਧੁਨਿਕ ਵਿਗਿਆਨ ਵੀ ਨਾਦ-ਬ੍ਰਹਮ ਦੀ ਸਮਰੱਥਾ ਤੋਂ, ਮੰਤਰਾਂ ਦੇ ਉਚਾਰਨ ਦੀ ਤਾਕਤ ਦਾ ਇਨਕਾਰ ਨਹੀਂ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਅੱਜ ਇਸ ਸਮੇਂ ਮੈਂ ਦੱਖਣਮੂਰਤੀ ਸਰੋਤ ਅਤੇ ਸੌਂਦਰਯ ਲਹਰੀ ਦੇ ਇਸ ਅਦਭੁਤ ਪਾਠ ਨਾਲ ਪੂਰੇ ਵਾਤਾਵਰਣ ਵਿੱਚ ਉਹੀ ਉਰਜਾ ਮਹਿਸੂਸ ਕਰ ਰਿਹਾ ਹਾਂ। ਇੱਕ ਦਿਵਿਆ ਅਨੁਭੂਤੀ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਰਸ ਵੀ ਹੈ, ਰਹੱਸ ਵੀ ਹੈ ਅਤੇ ਈਸ਼ਵਰ ਨਾਲ ਰਮ ਜਾਣ ਦੀ ਅਸਲ ਇੱਛਾ ਵੀ ਹੈ।

ਸੌਂਦਰਯ ਲਹਰੀ ਦੇ ਹਰ ਮੰਤਰ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਅਲੱਗ ਸ਼ਕਤੀ ਹੈ, ਇੱਕ ਅਲੱਗ ਭਾਵ ਹੈ। ਉਹ ਭਾਵ, ਉਹ ਸ਼ਕਤੀ ਇਸ ਸਮੇਂ ਸਾਨੂੰ ਸਾਰਿਆਂ ਨੂੰ ਇੱਕ ਨਵੀਂ ਚੇਤਨਾ, ਨਵੀਂ ਉਰਜਾ ਨਾਲ ਭਰ ਰਹੀ ਹੈ ਅਤੇ ਮੇਰਾ ਸੁਭਾਗ ਰਿਹਾ ਹੈ ਮੈਂ ਸਾਲਾਂ ਤੋਂ ਨਰਾਤਿਆਂ ਦੀ ਸਾਧਨਾ ਨਾਲ ਜੁੜਿਆ ਹੋਇਆ ਇਨਸਾਨ ਰਿਹਾ ਹਾਂ ਅਤੇ ਮੇਰੀ ਨਰਾਤਿਆਂ ਦੀ ਸਾਧਨਾ ਦੇ ਜੋ ਕ੍ਰਮ ਹਨ ਉਨ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਸਥਾਨ ਸੌਂਦਰਯ ਲਹਰੀ ਦਾ ਵੀ ਹੈ।

ਮੈਂ ਪਰਮ ਪੁਸ਼ਟੀਕ ਸ਼੍ਰੀ ਸ਼੍ਰੀ ਸ਼ੰਕਰ ਭਾਰਤੀ ਮਹਾਸਵਾਮੀ ਜੀ ਨੂੰ ਨਮਨ ਕਰਦੇ ਹੋਏ, ਵੇਦਾਂਤ ਭਾਰਤੀ ਦਾ ਆਭਾਰ ਪ੍ਰਗਟ ਕਰਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਮੈਨੂੰ ਇਸ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਹੋਣ ਲਈ ਸੱਦਾ ਦਿੱਤਾ ਅਤੇ ਉਹੀ ਭਾਵ ਵਿਸ਼ਵ ਵਿੱਚ ਕੁਝ ਪਲ ਬਿਤਾਉਣ ਦਾ ਮੈਨੂੰ ਸੁਭਾਗ ਦਿੱਤਾ। ਇਹ ਮੇਰਾ ਸੁਭਾਗ ਹੈ ਕਿ ਸ਼੍ਰੀ ਸ਼੍ਰੀ ਸ਼ੰਕਰ ਭਾਰਤੀ ਮਹਾਸਵਾਮੀ ਜੀ ਦੇ ਸਹਿਯੋਗ ਵਿੱਚ ਸੌਂਦਰਯ ਲਹਰੀ ਦੇ ਪਾਠ ਦਾ ਸਿੱਧਾ ਅਨੁਭਵ ਅੱਜ ਮੈਨੂੰ ਵੀ ਮਿਲ ਸਕਿਆ। ਸਵਾਮੀ ਜੀ ਦੇ ਆਸ਼ੀਰਵਾਦ ਨਾਲ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਸੌਂਦਰਯ ਲਹਰੀ ਦੇ ਪਾਠ ਦੇ ਦਸ ਸਾਲ ਪੂਰੇ ਹੋ ਰਹੇ ਹਨ।

ਤੁਹਾਨੂੰ ਸਾਰਿਆਂ ਨੂੰ ਮੇਰੀ ਤਰਫ਼ ਤੋਂ ਬਹੁਤ ਬਹੁਤ ਵਧਾਈ ਹੈ, ਬਹੁਤ ਸ਼ੁਭਕਾਮਨਾਵਾਂ ਹਨ। ਅਤੇ ਮੈਂ ਮੰਨਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਤੁਸੀਂ ਕਿਸਮਤ ਵਾਲੇ ਹੋ, ਇਸ ਪਵਿੱਤਰ ਕਾਰਜ ਦਾ ਤੁਸੀਂ ਹਿੱਸਾ ਬਣ ਸਕੇ ਹੋ। ਭਾਈਚਿ ਭੈਣੋਂ, ਅੱਠ ਦਸ ਦਿਨ ਪਹਿਲਾਂ ਮੈਂ ਕੇਦਾਰਨਾਥ ਜੀ ਗਿਆ ਸੀ। ਮੰਦਰ ਦੇ ਦਰਵਾਜ਼ੇ ਬੰਦ ਹੋਣ ਵਾਲੇ ਸਨ। ਮੇਰਾ ਸੁਭਾਗ ਸੀ ਕਿ ਮਹਾਦੇਵ ਜੀ ਦੇ ਦਰਸ਼ਨ ਕਰਨ ਦਾ ਮੈਨੂੰ ਅਵਸਰ ਮਿਲਿਆ। ਜਦੋਂ ਵੀ ਮੈਂ ਕੇਦਾਰਨਾਥ ਜਾਂਦਾ ਹਾਂ, ਮੇਰੇ ਮਨ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਵਿਚਾਰ ਵਾਰ ਵਾਰ ਉੱਠਦਾ ਹੈ। ਕਿਵੇਂ ਹਜ਼ਾਰ ਸਾਲ ਪਹਿਲਾਂ ਆਦਿ ਸ਼ੰਕਰਾਚਾਰਿਆ ਜੀ ਇਸ ਦੂਰਗਾਮੀ ਸਥਾਨ 'ਤੇ ਪਹੁੰਚੇ ਹੋਣਗੇ। ਆਧੁਨਿਕ ਤਕਨੀਕ ਦੇ ਇਸ ਦੌਰ ਵਿੱਚ ਜਿੱਥੇ ਅੱਜ ਵੀ ਜਾਣਾ ਅਸਾਨ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਉੱਥੇ ਹਜ਼ਾਰ ਸਾਲ ਪਹਿਲਾਂ ਆਦਿ ਸ਼ੰਕਰਾਚਾਰਿਆ ਕਿਵੇਂ ਪਹੁੰਚੇ ਹੋਣਗੇ। ਉਰਜਾ ਦਾ ਉਹ ਕਿਹੜਾ ਚੱਕਰ ਹੋਏਗਾ, ਕਿਹੜੀ ਸਮਰੱਥਾ ਹੋਏਗੀ, ਜਿਸ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਨਾਲ ਸਿਰਫ 32 ਸਾਲ ਦੀ ਉਮਰ ਵਿੱਚ ਸ਼ੰਕਰਾਚਾਰਿਆ ਜੀ ਨੇ ਪੂਰੇ ਭਾਰਤ ਦੀ ਤਿੰਨ ਵਾਰ ਪੈਦਲ ਪਰਿਕਰਮਾ ਕੀਤੀ, ਦੇਸ਼ ਦੇ ਚਾਰ ਕੋਨਿਆਂ ਵਿੱਚ ਚਾਰ ਮੰਠਾਂ ਦੀ ਸਥਾਪਨਾ ਕੀਤੀ। ਭਾਰਤ ਦੀ ਸੰਸਕ੍ਰਿਤਕ ਏਕਤਾ ਨੂੰ ਇੱਕ ਮਾਲਾ ਵਿੱਚ ਪਿਰੋਣ ਦੀ ਅਦਭੁਤ ਸਫਲ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕੀਤੀ।

ਆਦਿ ਸ਼ੰਕਰਾਚਾਰਿਆ ਜੀ ਨੇ ਆਪਣਾ ਜੀਵਨ ਸਾਡੀਆਂ ਅਧਿਆਤਮਕ ਪਰੰਪਰਾਵਾਂ ਨੂੰ ਮਜ਼ਬੂਤ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਸਮਰਪਿਤ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਸੀ। ਸਾਡੀ ਸੰਸਕ੍ਰਿਤੀ ਵਿੱਚ ਜੋ ਗਲਤ ਪਰੰਪਰਾਵਾਂ ਹੋਈ ਹੋਈ ਸ਼ਾਮਲ ਹੋ ਗਈਆਂ ਸਨ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਆਦਿ ਸ਼ੰਕਰਾਚਾਰਿਆ ਜੀ ਨੇ ਬਹੁਤ ਸਟੀਕ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਬਾਰੀਕੀ ਨਾਲ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਵਿਸ਼ਲੇਸ਼ਣ (analysis) ਕੀਤਾ, ਅਤੇ ਉਸ ਉਮਰ ਵਿੱਚ ਆਪਣੇ ਅੰਦਰ ਦੀਆਂ ਬੁਰਾਈਆਂ ਦੀ ਆਲੋਚਨਾ ਕਰਨ ਦੀ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਹਿੰਮਤ ਦਿਖਾਈ। ਸਟੀਕ ਤਰਕ ਦੇ ਕੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਆਉਣ ਵਾਲੀਆਂ ਪੀੜ੍ਹੀਆਂ ਨੂੰ ਉਸ ਗਲਤ ਰਾਹ 'ਤੇ ਜਾਣ ਤੋਂ ਰੋਕਣ ਲਈ ਭਰਪੂਰ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕੀਤੀ। ਸ਼ਿਵ -ਸ਼ਕਤੀ-ਵਿਸ਼ਣੂ-ਗਣਪਤੀ ਅਤੇ ਕੁਮਾਰ ਦੀ ਪੂਜਾ ਨੂੰ ਇਕੱਠਾ ਕਰਨ ਦੀ ਪਰੰਪਰਾ 'ਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਜ਼ੋਰ ਦਿੱਤਾ। ਭਾਰਤੀ ਪਰੰਪਰਾ ਨੂੰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਫਿਰ ਤੋਂ ਇੱਕ ਵਾਰ ਪੁਨਰ ਸਥਾਪਿਤ ਕੀਤਾ। ਆਦਿ ਸ਼ੰਕਰਾਚਾਰਿਆ ਨੇ ਵੇਦ ਅਤੇ ਉਪਨਿਸ਼ਦ ਦੇ ਗਿਆਨ ਨਾਲ ਸੰਪੂਰਨ ਭਾਰਤ ਨੂੰ ਏਕੀਕ੍ਰਿਤ ਕੀਤਾ। ਏਕਤਾ ਦੇ ਭਾਵ ਨਾਲ ਜੋੜਿਆ। ਸ਼ਾਸਤਰ ਨੂੰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਸਾਧਨ ਬਣਾਇਆ, ਸ਼ਾਸਤਰ ਨਹੀਂ ਬਣਨ ਦਿੱਤਾ। ਅਲੱਗ ਅਲੱਗ ਵਿਚਾਰਧਾਰਾਵਾਂ ਅਤੇ ਦਰਸ਼ਨ ਦੀਆਂ ਚੰਗੀਆਂ ਗੱਲਾਂ ਨੂੰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਆਤਮਸਾਤ ਕੀਤਾ ਅਤੇ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਗਿਆਨ ਅਤੇ ਭਗਤੀ ਦੇ ਮਾਰਗ 'ਤੇ ਚਲਣ ਲਈ ਪ੍ਰੇਰਿਤ ਕੀਤਾ। ਭਵਿੱਖ ਦੀ ਪੀੜ੍ਹੀ ਲਈ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਸੌਂਦਰਯ ਲਹਰੀ ਦੀ ਰਚਨਾ ਕੀਤੀ। ਇੱਕ ਅਜਿਹੀ ਰਚਨਾ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਦੇਸ਼ ਦਾ ਆਮ ਨਾਗਰਿਕ ਜੁੜ ਸਕਿਆ। ਦੇਵੀ ਦੀ ਪ੍ਰਸ਼ੰਸਾ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਸੌਂਦਰਯ ਲਹਰੀ ਵਿੱਚ ਇਸ ਗੱਲ 'ਤੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਜ਼ੋਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਕਿ ਈਸ਼ਵਰ ਦੇ ਭਿੰਨ ਭਿੰਨ ਸਰੂਪਾਂ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਭੇਦ ਨਾ ਕੀਤਾ ਜਾਏ।

"ਏਕ ਸਦਿਪ੍ਰਾ ਬਹੁਧਾ ਵਦੰਤਿ"

(“एकं सद्भिदा बहुधा वदन्ति”)

ਸੌਂਦਰਯ ਲਹਰੀ ਨਾਲ ਮਿਲਿਆ ਆਸ਼ੀਰਵਾਦ ਭਗਤਾਂ ਵਿੱਚ ਵੀ ਬਿਨਾਂ ਕਿਸੇ ਭੇਦਭਾਵ ਹਰ ਕਿਸੇ ਨੂੰ ਸਮਾਨ ਰੂਪ ਨਾਲ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਕਹਿੰਦੇ ਹਨ ਸੌਂਦਰਯ ਲਹਰੀ ਦੇ ਪਾਠ ਨਾਲ ਗਿਆਨ, ਧਨ, ਸਿਹਤ ਸਾਰਿਆਂ ਦਾ ਲਾਭ ਮਿਲਦਾ ਹੈ। ਆਦਿ ਸ਼ੰਕਰਾਚਾਰਿਆ ਵੱਲੋਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਤਪ ਭਾਰਤੀ ਸੰਸਕ੍ਰਿਤੀ ਦੇ ਵਰਤਮਾਨ ਸਵਰੂਪ ਵਿੱਚ ਅੱਜ ਵੀ ਮੌਜੂਦ ਹੈ। ਇੱਕ ਅਜਿਹੀ ਸੰਸਕ੍ਰਿਤੀ ਜਿਸ ਲਈ ਸਭ ਕੁਝ ਗ੍ਰਹਿਣ ਯੋਗ ਹੈ, ਜੋ ਸਭ ਨੂੰ ਆਤਮਸਾਤ ਕਰਦੀ ਹੈ, ਸਭ ਨੂੰ ਨਾਲ ਲੈ ਕੇ ਚਲਦੀ ਹੈ। ਅਤੇ ਇਹੀ ਸੰਸਕ੍ਰਿਤੀ ਨਵੇਂ ਭਾਰਤ (New India) ਦਾ ਵੀ ਅਧਾਰ ਹੈ। ਅਜਿਹੀ ਸੰਸਕ੍ਰਿਤੀ ਜੋ ਸਥਕਾ ਸਾਥ ਸਥਕਾ ਵਿਕਾਸ ਦੇ ਮੰਤਰ 'ਤੇ ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਰੱਖਦੀ ਹੈ।

ਭਾਈਚਿ ਅਤੇ ਭੈਣੋਂ, ਆਦਿ ਸ਼ੰਕਰਾਚਾਰਿਆ ਦੇ ਸੰਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਜਨ ਜਨ ਤੱਕ ਪਹੁੰਚਾਉਣ ਵਿੱਚ ਸ਼੍ਰੀ ਸ਼੍ਰੀ ਸ਼ੰਕਰਭਾਰਤੀ ਮਹਾਸਵਾਮੀ ਜੀ ਨੇ ਆਪਣਾ ਜੀਵਨ ਸਮਰਪਿਤ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਹੈ। ਪੂਰੇ ਵਿਸ਼ਵ ਨੂੰ ਇੱਕ ਪਰਿਵਾਰ ਮੰਨਦੇ ਹੋਏ ਏਕਾਤਮ ਭਾਵ ਦਾ ਆਦਿ ਸ਼ੰਕਰਾਚਾਰਿਆ ਦੇ ਸੰਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਵੇਦਾਂਤ ਭਾਰਤੀ ਦੇ ਜ਼ਰੀਏ ਲੋਕਾਂ ਤੱਕ ਪਹੁੰਚਾ ਰਹੇ ਹਾਂ। ਵੇਦ, ਉਪਨਿਸ਼ਦ ਕਿੱਨੀਆਂ ਹੀ ਭਾਸ਼ਾਵਾਂ, ਕਿੱਨੀਆਂ ਹੀ ਪੁਸਤਕਾਂ ਦੇ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਨ ਨਾਲ ਉਹ ਨਿਰੰਤਰ ਜੁੜੇ ਰਹੇ ਹਨ ਅਤੇ ਉਸ ਪ੍ਰਵਿਰਤੀ ਨੂੰ ਵਧਾਉਂਦੇ ਚਲੇ ਗਏ ਹਨ।

ਸਾਥੀਚਿ, ਭਾਰਤ ਦੀ ਅਧਿਆਤਮਕ ਮਹਿਮਾ ਅਤੇ ਅਤਿ ਪ੍ਰਾਚੀਨ ਸੰਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਜਿੰਨੇ ਜ਼ਿਆਦਾ ਲੋਕ ਪੜ੍ਹਨ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਹੀ ਵਿਸ਼ਵ ਦਾ ਕਲਿਆਣ ਹੋਏਗਾ। ਉਲਝਣ ਵਿੱਚ ਫਸੀ ਪਈ ਮਾਨਵ ਜਾਤੀ, ਸੰਕਟਾਂ ਨਾਲ ਘਿਰੀ ਹੋਈ ਮਾਨਵ ਜਾਤ, ਤੂੰ ਵੱਡਾ ਕਿ ਮੈਂ ਵੱਡਾ, ਤੇਰਾ ਮਾਰਗ ਮੌਕਸ਼ ਨੂੰ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰੇਗਾ ਕਿ ਮੇਰਾ ਮਾਰਗ ਮੌਕਸ਼ ਨੂੰ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰੇਗਾ, ਅਜਿਹੇ ਸੰਕਟ ਤੋਂ ਜਦੋਂ ਮਾਨਵ ਜਾਤ ਗੁਜ਼ਰ ਰਹੀ ਹੈ ਤਾਂ ਆਦਿ ਸ਼ੰਕਰਾਚਾਰਿਆ ਅਦਵੈਤ ਦਾ ਸਿਧਾਂਤ ਜਿੱਥੇ ਦਵੈਤ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਉਹੀ ਤਾਂ ਅਦਵੈਤ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਜਿੱਥੇ ਦਵੈਤ ਨਹੀਂ ਉੱਥੇ ਸੰਘਰਸ਼ ਦੀ ਸੰਭਾਵਨਾ ਵੀ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਸੰਪੂਰਨ ਵਿਸ਼ਵ ਦੇ ਦੇਸ਼ਾਂ ਵਿੱਚ ਜੀਵਨ ਦੇ ਮਾਰਗ ਵਿੱਚ ਜਦੋਂ ਵੀ ਕਿਸੇ ਪ੍ਰਕਾਰ ਦੀ ਰੁਕਾਵਟ ਆਉਂਦੀ ਹੈ ਤਾਂ ਦੁਨੀਆ ਦੀਆਂ ਨਜ਼ਰਾਂ ਭਾਰਤ ਦੀ ਸੰਸਕ੍ਰਿਤੀ ਅਤੇ ਸੱਭਿਅਤਾ 'ਤੇ ਆ ਕੇ ਟਿਕ ਜਾਂਦੀਆਂ ਹਨ। ਇੱਕ ਤਰ੍ਹਾਂ ਨਾਲ ਵਿਸ਼ਵ ਦੀਆਂ ਸਮੁੱਚੀਆਂ ਸਮੱਸਿਆਵਾਂ ਦਾ ਉੱਤਰ ਸਾਡੀਆਂ ਪਰੰਪਰਾਵਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਸਾਡੀ ਸੰਸਕ੍ਰਿਤੀ ਵਿੱਚੋਂ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਜਦੋਂ ਅਸੀਂ ਕਹਿੰਦੇ ਹਾਂ ਅਤੇ ਸਿਰਫ ਕਹਿੰਦੇ ਹਾਂ ਅਜਿਹਾ ਨਹੀਂ ਸਾਨੂੰ ਉਸ ਪ੍ਰਕਾਰ ਨਾਲ ਸਿਧੂਣ ਦੇ ਸੰਸਕਾਰ ਮਿਲੇ ਹਨ।

ਓਮ ਸਹਿ ਨਾਵਤੁ। ਸਹਿ ਨੋ ਭੁਨਕਤੁ।

ਸਹਿ ਵੀਰਯ ਕਰਵਾਵੈ। ਤੇਜਸਿਵ ਨਾਵਧੀਤਮਸਤੁ ਮਾ ਵਿਦਿਵਸ਼ਾਵਹੈ।

ਓਮ ਸ਼ਾਂਤੀ: ਸ਼ਾਂਤੀ: ਸ਼ਾਂਤੀ:

(ॐ सह नावतु । सह नौ भुनक्तु ।

सह वीर्यं कर्वावहे । तेजसिर्व नावधीतमस्तु मा विद्विषावहे ।

ॐ शान्तिः शान्तिः शान्तिः ॥)

ਸਾਰਿਆਂ ਦਾ ਪੋਸ਼ਣ ਹੋਵੇ, ਸਾਰਿਆਂ ਨੂੰ ਸ਼ਕਤੀ ਮਿਲੇ, ਅਸੀਂ ਕਦੇ ਇਹ ਨਹੀਂ ਕਹਿੰਦੇ। ਮੇਰਾ ਪੋਸ਼ਣ ਹੋਵੇ, ਮੈਨੂੰ ਸ਼ਕਤੀ ਮਿਲੇ। ਅਸੀਂ ਇਹ ਨਹੀਂ ਕਹਿੰਦੇ ਕਿ ਮੰਦਿਰ ਵਿੱਚ ਜਾਓ, ਉਸ ਦਾ ਪੋਸ਼ਣ ਹੋਵੇ, ਉਸ ਨੂੰ ਸ਼ਕਤੀ ਮਿਲੇ, ਸਾਰਿਆਂ ਦਾ ਪੋਸ਼ਣ ਹੋਵੇ, ਸਾਰਿਆਂ ਨੂੰ ਸ਼ਕਤੀ ਮਿਲੇ। "ਸਹਿ ਨਾਵਤੁ। ਸਹਿ ਨੋ ਭੁਨਕਤੁ"..ਇਹ ਸਾਡੇ ਸੰਸਕਾਰ ਹਨ। ਕੋਈ ਕਿਸੇ ਨਾਲ ਵੈਰ ਨਾ ਕਰੇ।

ਅੱਜ ਇਸ ਅਵਸਰ 'ਤੇ ਮੈਂ ਵੇਦਾਂਤ ਭਾਰਤੀ ਦੇ ਇੱਕ ਆਯੋਜਨ ਦਾ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਜ਼ਿਕਰ ਕਰਨਾ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹਾਂ ਅਤੇ ਉਹ ਹੈ-"ਵਿਵੇਕਦੀਪਨਿ" ਅਤੇ "ਵਿਵੇਕਉਤਕਸ਼ਨੀ ਪ੍ਰਤਿਯੋਗਿਤਾ"। ਬਹੁਤ ਲੱਟ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਪਤਾ ਹੋਏਗਾ ਆਦਿ ਸ਼ੰਕਰਾਚਾਰਿਆ ਦੇ ਸੰਵਾਦ ਦੀਆਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਗੱਲਾਂ ਦਾ, ਸਾਡੇ ਦੇਸ਼ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਲੰਬਾ ਸਮਾਂ ਅਜਿਹਾ ਰਿਹਾ ਹੈ ਜਦੋਂ ਸਾਡੀ ਸੰਸਕ੍ਰਿਤੀ, ਸਾਡੀ ਅਧਿਆਤਮਕ ਪਰੰਪਰਾ ਨੂੰ ਕਮਜ਼ੋਰ ਕਰਨ ਦੀਆਂ ਭਰਪੂਰ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ਾਂ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ। ਉਸ ਨੂੰ ਨਸ਼ਟ ਕਰਨ ਦੀਆਂ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ਾਂ ਹੋਈਆਂ, ਬਹੁਤ ਵਾਰ ਹੋਏ, ਪਰ ਹਜ਼ਾਰਾਂ ਸਾਲਾਂ ਤੋਂ ਚਲੀ ਆ ਰਹੀ ਸਾਡੀ ਵਿਰਾਸਤ ਨੂੰ ਕੋਈ ਖਤਮ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਿਆ। ਕਹਿੰਦੇ ਹਨ-

ਦੀਨ-ਏ-ਇਲਾਹੀ ਕਾ ਬੇਬਾਕ ਬੇੜਾ,

ਨਕਸ਼ਾ ਜਿਸਕਾ ਅਕਸ-ਏ-ਆਲਮ ਮੇਂ ਪਹੁੰਚਾ।

ਕੀਏ ਪਾਂਚ ਸੌ ਪਾਰ ਸਾਤੋਂ ਸਮੁੰਦਰ,

ਨਾ ਅਮਨ ਮੇਂ ਠਿਠਕਾ ਨਾ ਕੋਈ ਗੁਲਜ਼ਾਮ ਮੇਂ ਝਿੜਜਾ।

ਵੇ ਡੂਬਾ ਦੋਹਾਬ-ਏ ਮੇਂ ਗੰਗਾ ਕੇ ਅੰਦਰ

ਇਹ ਸਮਰੱਥਾ ਪਰ ਗੁਲਾਮੀ ਦੇ ਲੰਬੇ ਸਮੇਂ ਵਿੱਚ ਇੰਨਾ ਪ੍ਰਭਾਵ ਜ਼ਰੂਰ ਹੋਇਆ ਕਿ ਸਾਡੀ ਅਧਿਆਤਮਕ ਗਿਆਨ ਦੀ ਪਰੰਪਰਾ ਮੁੱਖ ਪੁਤਸਕਾਂ ਤੱਕ ਸੀਮਿਤ ਹੁੰਦੀ ਗਈ ਹੈ। ਕੁਝ ਪੰਡਿਤਾਂ ਦੇ ਕੋਲ ਸੁਰੱਖਿਅਤ ਰਹਿ ਗਈ ਹੈ। ਅਜ਼ਾਦੀ ਦੇ ਬਾਅਦ ਜਿਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀਆਂ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ਾਂ ਕੀਤੀਆਂ ਜਾਣੀਆਂ ਚਾਹੀਦੀਆਂ ਸਨ, ਉਹ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ। ਅਜਿਹੇ ਵਿੱਚ ਜਦੋਂ ਅੱਜ ਦਾ ਨੌਜਵਾਨ ਮੋਬਾਇਲ ਫੋਨ 'ਤੇ ਹੀ ਸਭ ਕੁਝ ਪੜ੍ਹ ਰਿਹਾ ਹੈ ਤਾਂ ਫਿਰ ਪੁਸਤਕਾਂ ਵਿੱਚ ਸਾਡਾ ਜੋ ਗਿਆਨ ਛੁਪਿਆ ਹੈ, ਉਸ ਦੇ ਬਾਰੇ ਵਿੱਚ ਕਿਵੇਂ ਪਤਾ ਲੱਗੇਗਾ। ਸਾਡੀ ਇਸ ਮਹਾਨ ਵਿਰਾਸਤ ਨੂੰ ਉਸ ਤੋਂ ਕੋਣ ਜਾਣੂ ਕਰਾਏਗਾ। ਅਤੇ ਇਸ ਲਈ ਸਰੂਲੀ ਬੱਚਿਆਂ ਨੂੰ "ਵਿਵੇਕਦੀਪਨਿ" ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ ਰਾਹੀਂ ਭਾਰਤੀ ਸੰਸਕ੍ਰਿਤੀ ਅਤੇ ਕਦਰਾਂ ਕੀਮਤਾਂ ਦੇ ਬਾਰੇ ਵਿੱਚ ਦੱਸਣਾ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਉੱਤਰ ਪ੍ਰਤੀਯੋਗਿਤਾ ਕਰਾਉਣਾ, ਮੈਂ ਸਮਝਦਾ ਹਾਂ ਸਵਾਮੀ ਜੀ ਦੀ ਇੱਕ ਬਹੁਤ ਵੱਡੀ ਪਹਿਲ ਹੈ। ਅਤੇ ਭਾਵੀਂ ਪੀੜ੍ਹੀਆਂ ਲਈ ਬਹੁਤ ਵੱਡੀ ਸੇਵਾ ਦਾ ਕੰਮ ਤੁਹਾਡੇ ਇਸ ਮਾਧਿਅਮ ਨਾਲ ਹੋ ਰਿਹਾ ਹੈ।

ਦੇਸ਼ ਦੇ ਭਿੰਨ ਭਿੰਨ ਇਲਾਕਿਆਂ ਵਿੱਚ ਰਹਿ ਰਹੀ ਅੱਜ ਦੀ ਪੀੜ੍ਹੀ ਇੱਕ ਦੂਜੇ ਨੂੰ ਜਾਣੇ, ਆਪਣੀ ਵਿਰਾਸਤ ਨੂੰ ਪਛਾਣੇ ਇਹ ਬਹੁਤ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ। ਉਸ ਨੂੰ ਇੱਕ ਦੂਜੇ ਦੇ ਰਹਿਣ ਸਹਿਣ, ਖਾਣ-ਪੀਣ, ਇੱਕ ਦੂਜੇ ਦੀ ਭਾਸ਼ਾ ਬੋਲੀ ਦੇ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਸ਼ਬਦਾਂ ਦੀ ਜਾਣਕਾਰੀ ਹੋਵੇ, ਵਿਭਿੰਨਤਾ ਵਿੱਚ ਏਕਤਾ, ਭਾਰਤ ਦੀ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ਤਾ। ਇਹ ਕਹਿਣ ਵਿੱਚ ਬਹੁਤ ਚੰਗਾ ਲੱਗਦਾ ਹੈ, ਪਰ ਕਦੇ ਕਦੇ ਅਸੀਂ ਸਿੰਗਾਪੁਰ ਨੂੰ ਜਿੰਨਾ ਜਾਣਦੇ ਹਾਂ, ਉੰਨਾ ਕਦੇ ਬੰਗਾਲ ਨੂੰ ਨਹੀਂ ਜਾਣਦੇ। ਅਸੀਂ ਦੁਬਈ ਨੂੰ ਜਿੰਨਾ ਜਾਣਦੇ ਹਾਂ, ਉੰਨਾ ਸ਼ਾਇਦ ਦੇਹਰਾਦੂਨ ਨੂੰ ਨਹੀਂ ਜਾਣਦੇ। ਇਹ ਜੋ ਅਸੀਂ ਆਪਣਿਆਂ ਨੂੰ ਹੀ ਭੁੱਲਦੇ ਰਹਿੰਦੇ ਹਾਂ ਅਤੇ ਇਸ ਲਈ ਸਾਡੀ ਇਹ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਹੈ ਸਰਦਾਰ ਪਟੇਲ ਜਯੰਤੀ ਨਾਲ ਇਸ ਨੂੰ ਅਸੀਂ ਸ਼ੁਰੂ ਕੀਤਾ ਪਿਛਲੇ ਸਾਲ 'ਏਕ ਭਾਰਤ ਸ਼੍ਰੇਸ਼ਠ ਭਾਰਤ ਅਭਿਆਨ'" ਮੈਂ ਵੀ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਸਾਡੇ ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਦੇ ਵਿਚਕਾਰ ਅਜਿਹੇ ਹੀ ਮੁਕਾਬਲੇ (competition) ਹੋਣ, ਕੁਇਜ਼ ਮੁਕਾਬਲੇ (quiz competition) ਹੋਣ। ਦੇਸ਼ ਦੇ ਅਲੱਗ ਅਲੱਗ ਭੂ ਭਾਗ, ਅਲੱਗ ਅਲੱਗ ਪਰੰਪਰਾਵਾਂ, ਅਲੱਗ ਅਲੱਗ ਜੀਵਨ ਉਸ ਨੂੰ ਹਿੰਦੁਸਤਾਨ ਦੇ ਹਰ ਕੋਨੇ ਵਿੱਚ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਪਤਾ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ।

ਭਾਰਤੀ ਦਰਸ਼ਨ ਵਿੱਚ ਕਿਸੇ ਵੀ ਵਿਅਕਤੀ ਲਈ ਅੰਤਿਮ ਟੀਚਾ ਮੌਕਸ਼ ਦੀ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਕਰਨਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਵੇਦ ਅਤੇ ਉਪਨਿਸ਼ਦ ਨਾਲ ਨਿਰਮਤ ਇਹ ਦਰਸ਼ਨ "ਵਿਅਕਤੀ" ਮਤਲਬ ਵਿਅਕਤੀਗਤ (individual), "ਸਮੂੱਚਾ" ਮਤਲਬ ਸਮਾਜ (Society), "ਸ੍ਰਿਸ਼ਟੀ" ਮਤਲਬ ਰਚਨਾ (creation) ਜਾਂ ਬ੍ਰਹਿਮੰਡ (universe) ਅਤੇ "ਪਰਮੇਸ਼ਟੀ" ਮਤਲਬ ਈਸ਼ਵਰ ਨੂੰ ਇੱਕ ਦੂਜੇ ਨਾਲ ਜੁੜਿਆ ਹੋਇਆ ਮੰਨਦਾ ਹੈ। ਅਸੀਂ ਉਸ ਨੂੰ ਟੁਕੜਿਆਂ ਵਿੱਚ ਨਹੀਂ ਦੇਖਦੇ। ਇੱਕ ਅਖੰਡ ਰੂਪ ਦੇਖਦੇ ਹਾਂ। ਏਕਾਤਮ ਰੂਪ ਦੇਖਦੇ ਹਾਂ। ਇਹੀ ਦਰਸ਼ਨ ਇਸ ਧਰਤੀ ਨੂੰ ਜਗਤ ਮਾਤਾ ਦੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਮਾਨਤਾ ਦਿੰਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਦਰਸ਼ਨ ਕਹਿੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਪ੍ਰਿਥਵੀ ਹਰ ਕਿਸੇ ਦੀ ਹੈ। ਪ੍ਰਿਥਵੀ ਇਹ ਮਾਂ ਹੈ। ਇਸੀ ਦਰਸ਼ਨ ਨਾਲ ਨਿਕਲਿਆ "ਵਸੁਧੇਵ ਕੁਟੁੰਬਕਮ" ਇਹੀ ਤਾਂ ਭਾਵਨਾ ਉਜਾਗਰ ਕਰਦੀ ਹੈ ਇਹ ਪੂਰਾ ਵਿਸ਼ਵ ਇੱਕ ਪਰਿਵਾਰ ਹੈ।

ਅਜਿਹਾ ਹੀ, ਸੌਂਦਰਯ ਲਹਰੀ ਦਾ ਵੀ ਇੱਕ ਮੰਤਰ ਹੈ "ਫਲ: ਅਪਿਵਾਂਛ ਸਮਾਧਿਕਮ" ਮਤਲਬ ਧਰਤੀ ਤੋਂ ਅਸੀਂ ਜਿੰਨਾ ਮੰਗਦੇ ਹਾਂ, ਜਿੰਨੀ ਸਾਡੀ ਇੱਛਾ ਹੁੰਦੀ ਹੈ, ਉਹ ਸਾਨੂੰ ਉਸ ਤੋਂ ਵੀ ਜ਼ਿਆਦਾ ਹੀ ਦਿੰਦੀ ਹੈ। ਕਿੰਨਾ ਵੱਡਾ ਸੱਚ, ਕਿੰਨੇ ਸਪਾਰਨ ਸ਼ਬਦਾਂ ਵਿੱਚ। ਪ੍ਰਕਿਰਤੀ ਤੋਂ ਸਾਨੂੰ ਸਾਰਿਆਂ ਨੂੰ ਦੁਕਵਾਂ ਪਾਣੀ, ਹਵਾ, ਨਦੀ, ਅੰਨ, ਖਣਿਜ, ਪੇੜ ਪੱਥੇ ਸਭ ਕੁਝ ਦੁਕਵੇਂ ਭੰਡਾਰ ਮਿਲੇ ਹੋਏ ਹਨ। ਲੋੜ ਹੈ ਤਾਂ ਇਸ ਵਰਦਾਨ ਨੂੰ ਸਹੇਜ਼ ਕੇ ਰੱਖਣ ਦੀ।

ਇਹੀ ਵਿਚਾਰ ਸਾਡੀ ਪਰੰਪਰਾ ਹੈ। ਸਾਡੇ ਇੱਥੇ ਪ੍ਰਕਿਰਤੀ ਦਾ ਦੋਹਨ ਨਹੀਂ ਬਲਕਿ ਪ੍ਰਕਿਰਤੀ ਤੋਂ ਮਿਲਣ ਵਾਲੇ ਉਤਪਾਦਾਂ ਦਾ ਸੰਤੁਲਿਤ ਉਪਯੋਗ ਕਰਨ 'ਤੇ ਜ਼ੋਰ ਦਿੱਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਕੁਦਰਤ ਦਾ ਸ਼ੋਸ਼ਣ (exploitation of Nature), ਇਹ ਸਾਡੇ ਇੱਥੇ ਅਪਰਾਧ (crime) ਮੰਨਿਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਕੁਦਰਤ ਦਾ ਫਾਇਦਾ ਲੈਣਾ (Milking of Nature) ਇੰਨਾ ਹੀ ਮਨੁੱਖ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਹੈ। ਇਹ ਸਾਡੀ ਪਰੰਪਰਾ ਨੇ ਸਾਨੂੰ ਸਿਖਾਇਆ ਹੈ। ਅਤੇ ਇਹੀ ਵਿਚਾਰ ਹਮੇਸ਼ਾ ਤੋਂ ਸਾਡੇ ਸ਼ਾਸਨ ਵਿੱਚ, ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨ ਵਿੱਚ ਤੁਹਾਨੂੰ ਨਜ਼ਰ ਆਉਂਦਾ ਹੈ।

ਭਾਈਓ ਅਤੇ ਭੈਣੋਂ ਭਾਰਤ ਇੱਕ ਅਜਿਹਾ ਦੇਸ਼ ਹੈ ਜੋ ਕੇਵਲ ਆਪਣੇ ਲਈ ਨਹੀਂ ਬਲਕਿ ਵਿਸ਼ਵ ਲਈ ਨਿਆਂ, ਗਰਿਮਾ, ਅਵਸਰ ਅਤੇ ਖੁਸ਼ਹਾਲੀ ਦੇ ਲਈ ਲਗਾਤਾਰ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕਰਦਾ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਤੁਹਾਨੂੰ ਪਤਾ ਹੋਵੇਗਾ ਕਿ ਭਾਰਤ ਦੀਆਂ ਹੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ਾਂ ਨੇ ਪਿਛਲੇ ਸਾਲ ਅੰਤਰਰਾਸ਼ਟਰੀ ਸੂਰਜੀ ਗੱਠਜੋੜ (international Solar alliance) ਦਾ ਗਠਨ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਸੌਰ ਊਰਜਾ ਨੂੰ ਰਾਸ਼ਟਰੀ ਅਤੇ ਅੰਤਰਰਾਸ਼ਟਰੀ ਪੱਧਰ 'ਤੇ ਪ੍ਰੋਤਸਾਹਨ ਦੇਣ ਲਈ ਸਰਕਾਰ ਲਗਾਤਾਰ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕਰ ਰਹੀ ਹੈ। ਅੱਜ ਵੱਖਰੇ ਦੀਆਂ ਯੋਜਨਾਵਾਂ ਵਿੱਚ ਵੀ ਤੁਹਾਨੂੰ ਪ੍ਰਕਿਰਤੀ ਦੀ ਰਾਖੀ ਦੇ ਇਸ ਭਾਵ ਦੀ ਝਲਕ ਮਿਲੇਗੀ। ਸੌਰ ਊਰਜਾ, ਪਵਨ ਊਰਜਾ, ਪਾਣੀ ਤੋਂ ਬਿਜਲੀ ਬਣਾਉਣ ਦੇ ਖੇਤਰ ਵਿੱਚ ਜਿੰਨਾ ਕੰਮ ਅਜੇ ਹੋ ਰਿਹਾ ਹੈ, ਉੰਨਾ ਸ਼ਾਇਦ ਪਹਿਲਾਂ ਨਹੀਂ ਹੋਇਆ ਹੈ।

ਦੁਨੀਆ ਦਾ ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਡਾ ਨਵਿਆਉਣਯੋਗ ਸਮਰੱਥਾ ਵਿਸਥਾਰ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ (Renewable capacity expansion Programme) ਅੱਜ ਜੇਕਰ ਕਿਸੇ ਦੇਸ਼ ਵਿੱਚ ਚਲ ਰਿਹਾ ਹੈ ਤਾਂ ਉਹ ਦੇਸ਼ ਹੈ ਸੌਂਦਰਯ ਲਹਰੀ ਵਾਲਿਆਂ ਦਾ ਦੇਸ਼ ਹੈ।

ਸਰਕਾਰ ਉਸ ਟੀਚੇ ਦੀ ਤਰਫ਼ ਕੰਮ ਕਰ ਰਹੀ ਹੈ ਕਿ 2030 ਤੱਕ ਦੇਸ਼ ਦੀ 40 ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ ਊਰਜਾ ਦੀਆਂ ਜ਼ਰੂਰਤਾਂ ਦੀ ਪੂਰਤੀ ਗੈਰ ਜੈਵਿਕ ਈਧਣ ਅਧਾਰਿਤ ਅਥੱਟ ਊਰਜਾ (Non-fossil fuel based Renewable energy) ਨਾਲ ਹੀ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਵੇ। ਸਰਕਾਰ ਦਾ ਟੀਚਾ 2022, ਜਦੋਂ ਭਾਰਤ ਅਜ਼ਾਦੀ ਦੀ 75ਵੀਂ ਵਰ੍ਹੇਗੰਢ ਮਨਾ ਰਿਹਾ ਹੋਵੇਗਾ, ਉਦੋਂ ਤੱਕ 175 ਗੀਗਾਵਾਟ, ਮੈਂ ਮੈਗਾਵਾਟ ਨਹੀਂ ਕਹਿ ਰਿਹਾ ਹਾਂ। ਮੈਗਾਵਾਟ ਉਹ ਬੀਤੇ ਹੋਏ ਦਿਨ ਦੀ ਗੱਲ ਹੈ। ਹੁਣ ਹਿੰਦੁਸਤਾਨ ਗੀਗਾਵਾਟ 'ਤੇ ਸੋਚਦਾ ਹੈ। ਗੀਗਾਵਾਟ ਅਥੱਟ ਊਰਜਾ (Renewable energy) ਦੇ ਉਤਪਾਦਨ ਦਾ ਹੈ। ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਉਪਰਾਲਿਆਂ ਦਾ ਅਸਰ ਹੈ ਕਿ ਪਿਛਲੇ ਤਿੰਨ ਸਾਲਾਂ ਵਿੱਚ 22 ਹਜ਼ਾਰ ਮੈਗਾਵਾਟ ਤੋਂ ਜ਼ਿਆਦਾ ਅਥੱਟ ਊਰਜਾ (Renewable energy) ਦੀ ਨਵੀਂ ਸਮਰੱਥਾ ਨੂੰ ਪਾਵਰ ਗਰਿੱਡ (Power grid) ਨਾਲ ਜੋੜਿਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਜਦੋਂ ਕਿ ਪਿਛਲੀ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਆਖਰੀ ਤਿੰਨ ਸਾਲਾਂ ਵਿੱਚ ਸਿਰਫ਼ 12 ਹਜ਼ਾਰ ਮੈਗਾਵਾਟ ਦੀ ਅਥੱਟ ਊਰਜਾ (Renewable energy) ਦੀ ਨਵੀਂ ਸਮਰੱਥਾ ਜੋੜੀ ਗਈ ਸੀ। ਇਸੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਪਿਛਲੀ ਸਰਕਾਰ (Renewable energy) ਨੇ ਆਪਣੇ ਆਖਰੀ ਦੇ ਤਿੰਨ ਸਾਲਾਂ ਵਿੱਚ ਅਥੱਟ ਊਰਜਾ (Renewable energy) 'ਤੇ 4 ਹਜ਼ਾਰ ਕਰੋੜ ਰੁਪਏ ਖਰਚ ਕੀਤੇ ਸਨ। ਅਸੀਂ ਆਉਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਤਿੰਨ ਸਾਲ ਦੇ ਅੰਦਰ ਅੰਦਰ ਇਸ ਸੈਕਟਰ ਵਿੱਚ ਲਗਪਗ 11 ਹਜ਼ਾਰ ਕਰੋੜ ਰੁਪਏ ਦੀ ਲਾਗਤ ਤੋਂ ਵੀ ਜ਼ਿਆਦਾ ਰਾਸ਼ੀ ਅਸੀਂ ਖਰਚ ਕੀਤੀ ਹੈ।

ਮੌਜੂਦਾ ਸਮੇਂ ਵਿੱਚ ਸਾਡੇ ਦੇਸ਼ ਵਿੱਚ ਲਗਪਗ 300 ਗੀਗਾਵਾਟ ਬਿਜਲੀ ਉਤਪਾਦਨ ਦੀ ਸਮਰੱਥਾ ਹੈ। ਇਸ ਵਿੱਚ ਕੋਇਲੇ ਨਾਲ, ਪਾਣੀ ਨਾਲ, ਸੌਰ ਅਤੇ ਪਵਨ ਊਰਜਾ ਤੋਂ ਸਭ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀ ਬਿਜਲੀ ਸ਼ਾਮਲ ਹੈ। ਤੁਹਾਨੂੰ ਜਾਣਕੇ ਹੈਰਾਨੀ ਹੋਵੇਗੀ ਕਿ ਜੇਕਰ ਦੇਸ਼ ਵਿੱਚ ਮੌਜੂਦ ਸਰੋਤਾਂ ਦੀ ਪੂਰੀ ਵਰਤੋਂ ਹੋਵੇ ਤਾਂ 750 ਗੀਗਾਵਾਟ ਬਿਜਲੀ ਸਿਰਫ਼ ਸੌਰ ਊਰਜਾ (solar power) ਨਾਲ ਬਣਾਈ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਇਹ ਸਾਡੇ ਦੇਸ਼ ਦੀ ਸਮਰੱਥਾ ਹੈ ਅਤੇ ਸਾਨੂੰ ਇਸ ਦੀ ਭਰਪੂਰ ਵਰਤੋਂ ਕਰਨੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ।

ਸਰਕਾਰ ਦੀ ਤਰਫ਼ ਤੋਂ ਇਸ ਦਿਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਲਗਾਤਾਰ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕੀਤੀ ਜਾ ਰਹੀ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ ਦੇਸ਼ ਭਰ ਵਿੱਚ ਸੋਲਰ ਪਾਰਕ ਲਗਾਏ ਜਾ ਰਹੇ ਹਨ, ਰੂਫ਼ ਟੋਪ ਸੋਲਰ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ (Roof-top Solar programme) ਨੂੰ ਪ੍ਰੋਤਸਾਹਨ ਦੇਣ ਲਈ ਬਿਲਡਿੰਗ ਕਾਨੂੰਨਾਂ (by-laws) ਵਿੱਚ ਤਬਦੀਲੀ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ, ਸਰਕਾਰੀ ਇਮਾਰਤਾਂ ਨੂੰ ਸੋਲਰ ਪਲਾਂਟ ਲਈ ਘੱਟ ਵਿਆਜ ਦਰਾਂ 'ਤੇ ਕਰਜ਼ ਦਿੱਤਾ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਸੋਲਰ ਪਲਾਂਟਸ ਨੂੰ ਬੁਨਿਆਦੀ ਢਾਂਚੇ ਦਾ ਦਰਜਾ (infrastructure Status) ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਲੰਬੇ ਸਮੇਂ ਦਾ ਕਰਜ਼ ਵੀ ਦਿੱਤਾ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਅਤੇ ਬੰਗਲੌਰ ਦੀ ਧਰਤੀ ਤਾਂ ਇੱਕ ਪ੍ਰਕਾਰ ਦੀ ਸਟਾਰਟ ਅਪ ਦੀ ਧਰਤੀ ਹੈ। ਇੱਥੋਂ ਦੇ ਨੌਜਵਾਨ ਕਾਢ ਕੱਢਦੇ (innovation) ਹਨ। ਨਵੀਂ ਖੋਜ ਕਰਦੇ ਹਨ। ਮੈਂ ਬੰਗਲੁਰੂ ਦੇ ਸਟਾਰਟ ਅਪ ਦੀ ਦੁਨੀਆ ਨਾਲ ਜੁੜੇ ਨੌਜਵਾਨਾਂ ਨੂੰ ਅੱਜ ਸੱਦਾ ਦੇਣਾ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹਾਂ। ਆਓ ਅਸੀਂ ਮਿਲ ਕੇ ਸਾਫ਼ ਕੁਕਿੰਗ (clean cooking) ਦੀ ਲਹਿਰ (movement) ਚਲਾਈਏ। ਗ਼ਰੀਬ ਦੇ ਘਰ ਵਿੱਚ ਵੀ ਸੌਰ ਊਰਜਾ (solar energy) ਦੇ ਜ਼ਰੀਏ ਸੌਰ ਊਰਜਾ ਦੇ ਮਾਧਿਅਮ ਨਾਲ ਖਾਣਾ ਪਕਾਉਣ ਦੇ ਸਸਤੇ ਚੁੱਲ੍ਹੇ ਅਸੀਂ ਕਿਵੇਂ ਬਣਾਈ, ਪੁਰਾਣੇ ਜੋ ਸੋਲਰ ਕੁੱਕਰ (solar cooker) ਉਹ ਅੱਜ ਦੇ ਪਰਿਵਾਰਾਂ ਨੂੰ ਇੰਨਾ ਸਮਾਂ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਉਹ ਤਾਂ ਉਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦਾ ਹੀ ਚੁੱਲ੍ਹਾ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹੈ ਜਿਵੇਂ ਗੈਸ ਦਾ ਚੁੱਲ੍ਹਾ ਜਲਦਾ ਹੈ। ਅਤੇ ਉਹ ਅੱਜ ਸੰਭਵ ਹੈ। ਬੰਗਲੁਰੂ ਦੇ ਨੌਜਵਾਨ, ਸਟਾਰਟ ਅਪ ਦੀ ਦੁਨੀਆ ਦੇ ਨੌਜਵਾਨ ਹਿੰਦੁਸਤਾਨ ਇੱਕ ਬਹੁਤ ਵੱਡਾ ਬਜ਼ਾਰ (market) ਹੈ ਜੋ ਵੀ ਇਸ ਖੇਤਰ ਵਿੱਚ ਆਵੇਗਾ ਸਾਫ਼ ਕੁਕਿੰਗ (clean cooking) ਲਈ ਗ਼ਰੀਬ ਮਾਵਾਂ ਦੇ ਵੀ ਆਸ਼ੀਰਵਾਦ ਮਿਲਣਗੇ। ਜੰਗਲ ਵਿੱਚ ਰਹਿਣ ਵਾਲੇ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਵੀ ਕਦੇ ਜੰਗਲ ਕੱਟਣਾ ਨਹੀਂ ਪਵੇਗਾ, ਲੱਕੜੀ ਕੱਟਣੀ ਨਹੀਂ ਪਵੇਗੀ। ਸੌਰ (solar) ਊਰਜਾ ਨਾਲ ਉਸ ਦੇ ਘਰ ਦਾ ਚੁੱਲ੍ਹਾ ਜਲੇਗਾ। ਉਹ ਆਪਣਾ ਖਾਣਾ ਪਕਾ ਕੇ ਬੱਚਿਆਂ ਨੂੰ ਘੱਟ ਸਮੇਂ ਵਿੱਚ ਖਾਣਾ ਦੇ ਸਕਣਗੀਆਂ। ਕਾਢ (innovation) ਸਾਨੂੰ ਉਹ ਕਰਨੀ ਹੈ ਜੋ ਦੇਸ਼ ਦੀ ਨਵੀਂ ਪੀੜ੍ਹੀ ਦੇ ਕੰਮ ਆਵੇਗੀ। ਜਿਸ ਦਿਨ ਦੇਸ਼ ਦੀਆਂ ਜ਼ਿਆਦਾਤਰ ਸੰਸਥਾਵਾਂ ਆਪਣੀ ਊਰਜਾ, ਜ਼ਰੂਰਤਾਂ ਖੁਦ ਪੂਰੀਆਂ ਕਰਨ ਲੱਗਣਗੀਆਂ ਤਾਂ ਤੁਸੀਂ ਦੇਖਣਾ ਕਿ ਕਿਵੇਂ ਇਸ ਦਾ ਅਸਰ ਸਮਾਜ ਦੇ ਹਰ ਪੱਧਰ 'ਤੇ ਪੈਣ ਲੱਗਦਾ ਹੈ।

ਸਾਥੀਓ, ਨਵੀਂ ਪਹੁੰਚ (approach) ਨਾਲ ਕਿਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਵਾਤਾਵਰਣ ਦੀ ਰਾਖੀ ਦੇ ਨਾਲ ਹੀ ਲੋਕਾਂ ਅਤੇ ਦੇਸ਼ ਦੇ ਪੈਸੇ ਦੀ ਵੀ ਬੱਚਤ ਹੋ ਰਹੀ ਹੈ, ਇਸ ਦਾ ਉਦਾਹਰਨ ਮੈਂ ਤੁਹਾਨੂੰ ਦੇਣਾ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹਾਂ। ਭਾਈਓ ਅਤੇ ਭੈਣੋਂ, ਐੱਲਈਡੀ (LED) ਦਾ ਬੱਲਬ ਜੋ ਪਹਿਲਾਂ 350 ਰੁਪਏ ਤੋਂ ਜ਼ਿਆਦਾ ਦਾ ਹੁੰਦਾ ਸੀ ਉਹ ਹੁਣ ਉਜਾਲਾ ਸਕੀਮ ਤਹਿਤ ਕੇਵਲ 40-45 ਰੁਪਏ ਵਿੱਚ ਉਪਲਬਧ ਹੈ। ਹੁਣ ਤੱਕ ਦੇਸ਼ ਵਿੱਚ 27 ਕਰੋੜ ਤੋਂ ਜ਼ਿਆਦਾ ਐੱਲਈਡੀ (LED) ਦੇ ਬੱਲਬ ਸਾਡੀ ਸਰਕਾਰ ਬਣਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਵੰਡੇ ਜਾ ਚੁੱਕੇ ਹਨ। ਇੱਥੇ ਕਰਨਾਟਕ ਵਿੱਚ ਵੀ ਲਗਪਗ ਪੌਣੇ ਦੋ ਕਰੋੜ ਐੱਲਈਡੀ (LED) ਬੱਲਬ ਵੰਡੇ ਗਏ ਹਨ। ਜੇਕਰ ਇੱਕ ਬੱਲਬ ਦੀ ਕੀਮਤ ਵਿੱਚ ਔਸਤ 250 ਰੁਪਏ ਦੀ ਵੀ ਕਮੀ ਮੰਨੀਏ ਤਾਂ ਦੇਸ਼ ਦੇ ਮੱਧ ਵਰਗ ਨੂੰ ਇਸ ਨਾਲ ਲਗਪਗ 7 ਹਜ਼ਾਰ ਕਰੋੜ ਰੁਪਏ ਦੀ ਬੱਚਤ ਹੋਈ ਹੈ। ਇੰਨਾ ਹੀ ਨਹੀਂ, ਇਹ ਬੱਲਬ ਹਰ ਘਰ ਵਿੱਚ ਬਿਜਲੀ ਬਿੱਲ ਵੀ ਘੱਟ ਕਰ ਰਹੇ ਹਨ। ਜਿਸ ਦੇ ਵੀ ਘਰ ਵਿੱਚ ਐੱਲਈਡੀ (LED) ਬੱਲਬ ਹੋਵੇਗਾ। ਉਸ ਦਾ ਬਿਜਲੀ ਦਾ ਬਿੱਲ ਘੱਟ ਹੋਣਾ ਗਰੰਟੀ ਹੈ। ਅਤੇ ਉਸ ਕਾਰਨ ਐੱਲਈਡੀ (LED) ਬੱਲਬ ਦੇ ਉਪਯੋਗ ਕਾਰਨ ਊਰਜਾ ਦੀ ਲੋੜ (requirement) ਘੱਟ ਹੋਵੇਗੀ, ਬਿੱਲ ਘੱਟ ਆਇਆ। ਅਤੇ ਮੱਧ ਵਰਗ ਦੇ ਪਰਿਵਾਰਾਂ ਵਿੱਚ ਸਿਰਫ਼ ਇੱਕ ਸਾਲ ਵਿੱਚ ਹਿੰਦੁਸਤਾਨ ਦੇ ਮੱਧ ਵਰਗ ਦੇ ਪਰਿਵਾਰਾਂ ਦੀ ਜੇਬ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਸਾਲ ਵਿੱਚ ਲਗਪਗ 14 ਹਜ਼ਾਰ ਕਰੋੜ ਰੁਪਏ ਤੋਂ ਜ਼ਿਆਦਾ ਦੀ ਅਨੁਮਾਨਤ ਬੱਚਤ ਹੋਈ ਹੈ। ਸੁਭਾਵਿਕ ਹੈ ਕਿ ਐੱਲਈਡੀ (LED) ਦੀ ਜ਼ਿਆਦਾ ਵਰਤੋਂ ਨਾਲ ਬਿਜਲੀ ਦੀ ਖਪਤ ਵੀ ਘੱਟ ਹੋਈ ਹੈ। ਬਿਜਲੀ ਵਿੱਚ ਖਪਤ ਘੱਟ ਹੋਣ ਦਾ ਮਤਲਬ ਹੈ ਕਿ ਸਥਾਪਿਤ ਸਮਰੱਥਾ (installed capacity) ਵਿੱਚ ਲਗਪਗ 7000 ਮੈਗਾਵਾਟ ਘੱਟ ਦੀ ਜ਼ਰੂਰਤ ਹੋਵੇਗੀ। 7000 ਮੈਗਾਵਾਟ ਬਿਜਲੀ ਬਚਣਾ, ਜੇਕਰ 7000 ਮੈਗਾਵਾਟ ਦਾ ਪਲਾਂਟ ਲਗਾ ਲੈਂਦੇ ਹਾਂ ਤਾਂ ਘੱਟ ਤੋਂ ਘੱਟ 35 ਤੋਂ 40 ਹਜ਼ਾਰ ਕਰੋੜ ਰੁਪਏ ਦੀ ਲਾਗਤ ਲੱਗਦੀ ਹੈ। ਸਿਰਫ਼ ਬਿਜਲੀ ਬਚਾ ਕੇ ਅਸੀਂ 35-40 ਹਜ਼ਾਰ ਕਰੋੜ ਰੁਪਏ ਦੇਸ਼ ਦਾ ਬਚਾਇਆ ਹੈ। ਮਤਲਬ ਸਿਰਫ਼ ਪਹੁੰਚ (approach) ਬਦਲ ਕੇ ਕੰਮ ਕਰਨ ਨਾਲ ਸਿਰਫ਼ ਇੱਕ ਯੋਜਨਾ ਦੇ ਜ਼ਰੀਏ ਨਾਲ ਮੱਧ ਵਰਗ ਦੇ ਪਰਿਵਾਰਾਂ ਦੀ ਜੇਬ ਵਿੱਚ ਜੋ ਪੈਸਾ ਬਚਿਆ ਉਹ ਬੱਲਬ ਖਰੀਦਣ ਵਿੱਚ ਜੋ ਬੱਚਤ ਹੋਈ, ਉਹ ਬਿਜਲੀ ਵਿੱਚ ਬੱਚਤ ਹੋਈ, ਉਹ ਲਗਪਗ 55 ਤੋਂ 60 ਹਜ਼ਾਰ ਕਰੋੜ ਰੁਪਏ ਦਾ ਇਸ ਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਇਸ ਦੇਸ਼ ਦੇ ਮੱਧ ਵਰਗ ਦੇ ਪਰਿਵਾਰਾਂ ਨੂੰ ਲਾਭ ਹੋਇਆ ਹੈ।

ਸਰਕਾਰ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਦੇ ਕਾਰਨ ਹੁਣ ਜਿੱਥੇ ਜਿੱਥੇ ਸਥਾਨਕ ਸਰਕਾਰਾਂ (local bodies) ਆਪਣੀਆਂ ਸਟਰੀਟ ਲਾਈਟਾਂ ਨੂੰ ਐੱਲਈਡੀ (LED) ਬੱਲਬ ਨਾਲ ਬਦਲ ਰਹੀਆਂ ਹਨ, ਉੱਥੇ ਵੀ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਆਰਥਿਕ ਫਾਇਦਾ ਹੋ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਮੈਂ ਬਨਾਰਸ ਦਾ ਐੱਮਪੀ (MP) ਹਾਂ ਮੈਂ ਬਨਾਰਸ ਵਿੱਚ ਕਰਾਇਆ, ਲਗਪਗ 15 ਕਰੋੜ ਰੁਪਏ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਬਚ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਜੇ ਮੇਰੇ ਕੰਮਾਂ ਵਿੱਚ ਲਗ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਅਤੇ ਅਨੁਮਾਨ ਹੈ ਕਿ ਇੱਕ ਟਾਇਰ-2 ਸ਼ਹਿਰਾਂ (Tier-99 cities) ਵਿੱਚ ਨਗਰ ਨਿਗਮ ਨੂੰ ਔਸਤਨ 10 ਤੋਂ 15 ਕਰੋੜ ਰੁਪਏ ਦੀ ਬੱਚਤ ਇਸ ਨਾਲ ਹੋ ਰਹੀ ਹੈ। ਇਹ ਪੈਸੇ ਹੁਣ ਸ਼ਹਿਰ ਦੇ ਵਿਕਾਸ ਵਿੱਚ ਖਰਚ ਕੀਤੇ ਜਾ ਰਹੇ ਹਨ। ਸਰਕਾਰ ਦੀਆਂ ਇਨ੍ਹਾਂ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ਾਂ ਨਾਲ ਭਾਰਤ ਵਿਦੇਸ਼ ਤੋਂ ਪੈਟਰੋਲ ਡੀਜ਼ਲ ਦੇ ਆਯਾਤ 'ਤੇ ਜਿੰਨੀ ਧਨ ਰਾਸ਼ੀ ਖਰਚ ਕਰਦਾ ਹੈ, ਉਹ ਵੀ ਬਚਣ ਦੀ ਸੰਭਾਵਨਾ ਉਸ ਵਿੱਚ ਪਈ ਹੋਈ ਹੈ।

ਭਾਈਓ ਅਤੇ ਭੈਣੋਂ, ਭਵਿੱਖ ਪੈਟਰੋਲ ਅਤੇ ਡੀਜ਼ਲ ਦਾ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਇੱਕ ਨਾ ਇੱਕ ਦਿਨ ਇਹ ਕੁਦਰਤੀ ਸੰਪਤੀ ਖਤਮ ਹੋਣ ਵਾਲੀ ਹੈ। ਭਵਿੱਖ ਸੌਰ ਊਰਜਾ ਦਾ ਹੈ, ਪਵਨ ਊਰਜਾ ਦਾ ਹੈ, ਪਣ ਬਿਜਲੀ ਦਾ ਹੈ। ਸਾਡੇ ਦੇਸ਼ ਵਿੱਚ ਇਹ ਕੰਮ ਇਸ ਲਈ ਵੀ ਅਸਾਨੀ ਨਾਲ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਅਸੀਂ ਕੁਦਰਤ ਨੂੰ ਸਹੇਜ਼ ਕੇ ਰੱਖਣ ਵਾਲੇ ਪ੍ਰਕਿਰਤੀ ਦੀ ਪੂਜਾ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਲੋਕ ਹਾਂ। ਸਾਡੇ ਇੱਥੇ ਦਰੱਖਤ ਲਈ ਆਪਣੀ ਜਾਨ ਤੱਕ ਦੇਣ ਦੀ ਪਰੰਪਰਾ ਰਹੀ ਹੈ, ਟਾਹਣੀ ਤੋੜਨ ਤੋਂ ਵੀ ਪਹਿਲਾਂ ਪ੍ਰਾਰਥਨਾ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਪ੍ਰਾਣੀ ਵਨਸਪਤੀ ਦੇ ਪ੍ਰਤੀ ਸੰਵੇਦਨਾ ਸਾਨੂੰ ਬਚਪਨ ਤੋਂ ਸਿਖਾਈ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਅਸੀਂ ਰੱਜ ਆਰਤੀ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਦੇ ਸ਼ਾਂਤੀ ਮੰਤਰ ਵਿੱਚ 'ਵਨਸਪਤਯ: ਸ਼ਾਂਤੀ ਆਧ: ਸ਼ਾਂਤੀ' ਕਹਿੰਦੇ ਹਾਂ।

ਪਰ ਇਹ ਵੀ ਸੱਚ ਹੈ ਕਿ ਸਮੇਂ ਦੇ ਨਾਲ ਇਹ ਪਰੰਪਰਾ ਵੀ ਕਿਸੇ ਨਾ ਕਿਸੇ ਕੋਨੇ ਵਿੱਚ ਫਸ ਚੁੱਕੀ ਹੈ। ਅੱਜ ਸੰਤ ਸਮਾਜ ਨੂੰ ਇਸ ਤਰਫ਼ ਵੀ ਆਪਣੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਵਧਾਉਣੀ ਹੋਵੇਗੀ। ਜੇ ਸਾਡੇ ਗ੍ਰੰਥਾਂ ਵਿੱਚ ਹੈ, ਸਾਡੀਆਂ ਪਰੰਪਰਾਵਾਂ ਦਾ ਹਿੱਸਾ ਰਿਹਾ

ਹੈ, ਉਸੇ ਆਚਰਣ ਵਿੱਚ ਲਿਆਉਣ ਨਾਲ ਹੀ ਜਲਵਾਯੂ ਤਬਦੀਲੀ (climate change) ਦੀ ਚੁਣੌਤੀ ਦਾ ਸਾਹਮਣਾ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਸਾਡਾ ਪੂਰਾ ਰਿਗਵੇਦ ਏਸ ਨੂੰ ਸਮਰਪਿਤ ਹੈ।

ਭਾਈਓ ਅਤੇ ਭੈਣੋਂ, ਤੁਹਾਨੂੰ ਮੈਂ ਉੱਜਵਲਾ ਯੋਜਨਾ ਦਾ ਵੀ ਅੱਜ ਉਦਾਹਰਨ ਦੇਣਾ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹਾਂ। ਇਸ ਯੋਜਨਾ ਜ਼ਰੀਏ ਸਰਕਾਰ ਹੁਣ ਤੱਕ ਤਿੰਨ ਕਰੋੜ ਤੋਂ ਜ਼ਿਆਦਾ ਗਰੀਬ ਔਰਤਾਂ ਨੂੰ ਮੁਫਤ ਵਿੱਚ ਗੈਸ ਕੁਨੈਕਸ਼ਨ ਦੇ ਚੁੱਕੀ ਹੈ। ਜਦੋਂ ਇਨ੍ਹਾਂ ਔਰਤਾਂ ਦੇ ਕੋਲ ਗੈਸ ਕੁਨੈਕਸ਼ਨ ਨਹੀਂ ਸਨ ਤਾਂ ਉਹ ਲੱਕੜੀਆਂ 'ਤੇ ਜਾਂ ਫਿਰ ਕੈਰੋਸੀਨ 'ਤੇ ਨਿਰਭਰ ਸਨ। ਸਰਕਾਰ ਦੀ ਯੋਜਨਾ ਨੇ ਨਾ ਸਿਰਫ਼ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਅਸਾਨ ਬਣਾਈ ਹੈ ਬਲਕਿ ਇਹ ਯੋਜਨਾ ਵਾਤਾਵਰਣ ਲਈ ਵੀ ਬਹੁਤ ਉਪਯੋਗੀ ਸਾਬਤ ਹੋ ਰਹੀ ਹੈ।

ਹਜ਼ਾਰਾਂ ਸਾਲ ਦਾ ਇਤਿਹਾਸ ਸਮੇਟੇ ਹੋਏ ਸਾਡੇ ਦੇਸ਼ ਵਿੱਚ ਸਮੇਂ ਦੇ ਨਾਲ ਤਬਦੀਲੀ ਆਉਂਦੀ ਰਹੀ ਹੈ। ਵਿਅਕਤੀ ਵਿੱਚ ਤਬਦੀਲੀ, ਸਮਾਜ ਵਿੱਚ ਤਬਦੀਲੀ। ਪਰ ਸਮੇਂ ਨਾਲ ਹੀ ਕਈ ਵਾਰ ਕੁਝ ਬੁਰਾਈਆਂ ਵੀ ਸਮਾਜ ਵਿੱਚ ਕਾਬਜ਼ ਹੋ ਜਾਂਦੀਆਂ ਹਨ। ਇਹ ਸਾਡੇ ਸਮਾਜ ਦੀ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ਤਾ ਹੈ ਕਿ ਹੁਣ ਵੀ ਅਜਿਹੀਆਂ ਬੁਰਾਈਆਂ ਆਈਆਂ ਹਨ ਤਾਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਸੁਧਾਰਨ ਲਈ ਉਹ ਕੰਮ ਸਮਾਜ ਦੇ ਵਿਚਕਾਰ ਤੋਂ ਹੀ ਕਿਸੇ ਨਾ ਕਿਸੇ ਨੇ ਸ਼ੁਰੂ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਸਾਡੇ ਹਰ ਸੰਤ ਮਹਾਪੁਰਸ਼ ਨੂੰ ਯਾਦ ਕਰੋ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਸਾਡੇ ਸਮਾਜ ਦੀਆਂ ਬੁਰਾਈਆਂ ਦੇ ਖ਼ਿਲਾਫ਼ ਜੀਵਨ ਭਰ ਸਿੱਖਿਅਤ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਇੱਕ ਕਾਲ ਅਜਿਹਾ ਵੀ ਆਇਆ ਜਦੋਂ ਇਸ ਦੀ ਅਗਵਾਈ ਕੇਵਲ ਸਾਡੇ ਦੇਸ਼ ਦੇ ਸਾਧੂ ਸੰਤ ਸਮਾਜ ਦੇ ਹੱਥਾਂ ਵਿੱਚ ਸੀ।

ਇਹ ਭਾਰਤੀ ਸਮਾਜ ਦੀ ਅਦਭੁੱਤ ਸਮਰੱਥਾ ਹੈ ਕਿ ਸਮੇਂ ਸਮੇਂ 'ਤੇ ਸਾਨੂੰ ਆਦਿ ਸ਼ੰਕਰਾਚਾਰਿਆ, ਮਹਾਨ ਸੰਤਬਸਵੇਸ਼ਵਰ ਵਰਗੇ ਦੇਵ ਸਮਾਨ ਮਹਾਪੁਰਸ਼ ਮਿਲੇ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਬੁਰਾਈਆਂ ਨੂੰ ਪਛਾਣਿਆ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਤੋਂ ਮੁਕਤੀ ਦਾ ਰਸਤਾ ਦਿਖਾਇਆ।

ਅੱਜ ਸਮੇਂ ਦੀ ਮੰਗ ਹੈ ਪੂਜਾ ਦੇ ਦੇਵ ਦੇ ਨਾਲ ਹੀ ਰਾਸ਼ਟਰ ਦੇਵ ਦੀ ਵੀ ਗੱਲ ਹੋਵੇ, ਪੂਜਾ ਵਿੱਚ ਆਪਣੇ ਇਸ਼ਟ ਦੇਵ ਦੇ ਨਾਲ ਹੀ ਭਾਰਤ ਮਾਤਾ ਦੀ ਵੀ ਗੱਲ ਹੋਵੇ। ਅਨਪੜ੍ਹਤਾ, ਅਗਿਆਨਤਾ, ਕੁਪੋਸ਼ਣ, ਕਾਲਾਧਨ, ਭ੍ਰਿਸ਼ਟਾਚਾਰ ਵਰਗੀਆਂ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਬੁਰਾਈਆਂ ਨੇ ਭਾਰਤ ਮਾਤਾ ਨੂੰ ਜਕੜ ਰੱਖਿਆ ਹੈ, ਉਸ ਤੋਂ ਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਮੁਕਤ ਕਰਾਉਣ ਲਈ ਸੰਤ ਅਤੇ ਅਧਿਆਤਮਕ ਸਮਾਜ ਵੀ ਆਪਣੀਆਂ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ਾਂ ਵਧਾਉਣ, ਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਰਸਤਾ ਦਿਖਾਉਣ।

ਸਾਡੀ ਸਾਰਿਆਂ ਦੀ ਸਹਿਭਾਗਤਾ ਨਾਲ ਹੀ, ਸਾਡੇ ਸਾਰਿਆਂ ਦੀਆਂ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ਾਂ ਨਾਲ ਹੀ ਨਵੇਂ ਭਾਰਤ (New India) ਦਾ ਨਿਰਮਾਣ ਹੋਏਗਾ। ਸਬਕਾ ਸਾਥ, ਸਭਦੇ ਪ੍ਰਯਤਨ ਨਾਲ ਹੀ ਸਭਦਾ ਵਿਕਾਸ ਹੋਵੇਗਾ।

ਮੈਂ ਇੱਕ ਵਾਰ ਫਿਰ ਤੁਹਾਨੂੰ ਸਾਰਿਆਂ ਨੂੰ ਸੌਂਦਰਯ ਲਹਰੀ ਦੇ ਪਾਠ ਦੇ ਇਸ ਅਦਭੁੱਤ ਆਯੋਜਨ ਅਤੇ ਉਸ ਦੇ ਦਸ ਸਾਲ ਪੂਰੇ ਹੋਣ 'ਤੇ ਅਤੇ ਇਹ ਦਸ ਸਾਲ ਇੱਕ ਅਖੰਡ ਸਾਧਨਾ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਮੈਂ ਤੁਹਾਨੂੰ ਸਾਰਿਆਂ ਨੂੰ ਬਹੁਤ ਬਹੁਤ ਵਧਾਈ ਦਿੰਦਾ ਹਾਂ। ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਸਾਰੇ ਸਾਧਕਾਂ ਨੂੰ ਜੋ ਅੱਜ ਇੱਥੇ ਮੌਜੂਦ ਹੋਣਗੇ, ਜੋ ਮੌਜੂਦ ਨਹੀਂ ਹੋਣਗੇ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਦਸ ਸਾਲ ਤੱਕ ਇਹ ਸਾਧਨਾ ਕੀਤੀ ਹੈ। ਮੈਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਚਰਨਾਂ ਵਿੱਚ ਵੰਦਨ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਉਸ ਮਹਾਨ ਤਪੱਸਿਆ ਦੇ ਲਈ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਧੰਨਵਾਦ ਕਰਦਾ ਹਾਂ।

ਸ਼੍ਰੀ ਸ਼੍ਰੀ ਸ਼ੰਕਰ ਭਾਰਤੀ ਮਹਾਸਵਾਮੀ ਜੀ ਨੂੰ ਨਮਨ ਦੇ ਨਾਲ ਮੈਂ ਆਪਣੀ ਵਾਣੀ ਨੂੰ ਵਿਰਾਮ ਦਿੰਦਾ ਹਾਂ।

ਮੈਨੂੰ ਫਿਰ ਤੋਂ ਇੱਕ ਵਾਰ ਇਸ ਪਵਿੱਤਰ ਅਵਸਰ 'ਤੇ ਪਵਿੱਤਰ ਮਾਹੌਲੇ ਵਿੱਚ ਸ਼ੰਕਰਾਚਾਰਿਆ ਕਾਲ ਤੋਂ ਚਲੇ ਆ ਰਹੇ ਪਵਿੱਤਰ ਮੰਤਰ ਦੇ ਗੂੰਜਣ ਵਿੱਚ ਸ਼ਰੀਕ ਹੋਣ ਦਾ ਸੁਭਾਗ ਮਿਲਿਆ। ਮੇਰੇ ਲਈ ਪਰਮ ਸ਼ੁੱਖ ਦੇ ਪਲ ਹਨ। ਮੈਂ ਜੀਵਨ ਵਿੱਚ ਪਰਮ ਸ਼ੁੱਖ ਨਾਲ ਤੁਹਾਡਾ ਸਭ ਦਾ ਆਸ਼ੀਰਵਾਦ ਲੈ ਕੇ ਮਾਂ ਭਾਰਤੀ ਦੇ ਲਈ ਕੁਝ ਚੰਗੇ ਕੰਮ ਕਰਦਾ ਰਹਾਂ, ਇਹੀ ਤੁਹਾਡਾ ਆਸ਼ੀਰਵਾਦ ਬਣਿਆ ਰਹੇ।

ਬਹੁਤ ਬਹੁਤ ਧੰਨਵਾਦ!!!

(Release ID: 1508848) Visitor Counter : 4

